

יחידה מספר 4 – בריאת העולם

נושא היחידה: גילוי היבשה והימים (בראשית א', ט"ו-י')

פסוק מרכזי - פסוק ט':

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאֶה הַיַּבֵּשָׁה וַיְהִי כֵן.

הרעיון המרכזי: היבשה והים, והתועלת לאדם.

תקציר תוכן הפסוקים:

המים שמתחת לרקיע כיסו הכל, ולא היתה אפשרות לחיות ולגור באף מקום. בתחילת היום השלישי ה' אסף את המים למקום שמיוחד להם, וכך ראו אדמה יבשה. לאדמה היבשה ה' קרא ארץ, ולמקומות שבהם נאספו המים ה' קרא ימים.

מהלך שיעור:

פתיחה:

- המורה ישאל את התלמידים: על איזה יום למדנו בפעם הקודמת?
- על היום השני.
- באיזה יום אנחנו נמצאים עכשיו?
- המורה יכתוב על הלוח 'היום השלישי' במקום המתאים.

המורה ינחה את התלמידים בדמיון מודרך: נבקש מהתלמידים לעצום עיניים ולדמיין כיצד מעל האדמה הכל מלא מים (אפשר להזכיר תוך כדי, את השיעוק הקודם, ה' ברא את הרקיע אבל עדין על האדמה הכל מלא מים) והם נמצאים במים ומנסים לצוף... המורה והתלמידים יעשו תנועות ציפה ושחיה ונסיון לנשום, אך בקושי.

נשאל: האם אפשר לחיות בצורה הזאת? אם התלמידים יתקשו לענות אפשר להוסיף לשאול, תוך כדי תנועות השחיה וה'קושי' בנשימה: האם אפשר לאכול ככה? לבשל? לבנות? לחבק?

שיח פסוקים:

המורה יכין מראש את האותיות, ויפזר אותן על הרצפה/על השולחן:

מ י ם

י ב ש ה

התלמידים יסתדרו מסביב לשולחן או לרצפה במעגל.

נקרא את הפסוקים:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
יִקְוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם
אֶל מְקוֹם אֶחָד
וַתֵּרְאֶה הַיַּבְּשָׁה
וַיְהִי כֵן :
וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבְּשָׁה אֶרֶץ
וּלְמַקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים
וַיִּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב :

בעת קריאת המילה מים, המורה יסדר את האותיות (מים) בקצה אחד.
ובעת קריאת היבשה המורה יסדר את האותיות (יבשה) בקצה אחד.

לאחר קריאת הפסוק המורה נקרא שוב את המילה: 'מים'. נשאל את התלמידים: איזו מילה מסתרת במילה 'מים'? לאחר מכן נסיר את האות מ' ויקריא את המילה 'ים'. כך ה' קרא למקום בו התאספו המים.

בהתחלה כל הארץ היתה מלאה מים. כאשר ה' אמר לכל המים להיאסף למקום אחד נתגלתה היבשה שהיתה מתחת למים, וכך נוצרו שני חלקים בעולם: הימים והיבשות. עכשיו אפשר לחיות בעולם.

נקרא את המילה 'יבשה'. איזו מילה היא מזכירה? נסיר את האות ה' ונגלה את המילה 'יבש'. נסביר כי היבשה היא אדמה יבשה ממים.

ואיך קראו ליבשה? ארץ
נדגיש את המילים מים ויבשה בפסוק.

עיסוק ברעיון המרכזי:

המורה ישאל את התלמידים: מהי יבשה? אדמה יבשה בלי מים עליה.

נרחיב בעיסוק בנושא היבשה, באחת מהדרכים הבאות:

1. שמות של ארצות או יבשות. המורה ישאל את התלמידים אילו ארצות או יבשות הם מכירים? נראה מפה של כדור הארץ עם היבשות הארצות השונות בצבעים שונים, בשקפים שבמצגת או על גלובוס. הרבה יבשות יצר ה', ובכל אחד מזג אויר משלו, ארצות משלו, נופים משלו וכדו'.
2. סוגי יבשה. נשאל את התלמידים אילו סוגי נופים של יבשה הם מכירים, למשל מדבר, הרים, עמקים, חוף ים. נראה תמונה מתאימה לכל סוג נוף, עדיף בלי צמחיה
3. אוצרות טבע וחומרים שהיבשה מכילה. המורה ישאל את התלמידים אלו דברים/חומרים מוציאים מהאדמה, ואפשר להשתמש בהם? למשל חול, עפר, ברזל, נחושת, זהב וכסף, אבנים יקרות. המורה יראה תמונות מתאימות (מתוך המצגת).
4. לאחר מכן התלמידים ישתפו בדוגמאות: אלו מהדברים שאנחנו מכירים עשויים מחומרים מהיבשה? (ארון, מחברת, תכשיטים, אוכל) איך היבשה עוזרת לנו (לבנות ולהכין כלים וחפצים ממנה- מאדמה ומתכות, ללכת ולנסוע עליה, לנשום בקלות מעליה).

אחרי כן המורה ישאל את התלמידים: מהו ים? מקום גדול מלא במים שאליו מגיעים המים שבעולם.

המורה יפרט על הים ויבחר במה להתמקד:

1. מקורות שונים של מים. המורה ישאל את התלמידים אילו מקורות של מים הם מכירים, למשל מעיין, נחל, נהר, באר- מי תהום, אוקיינוס, אגם, ים המלח. המורה יראה תמונות מהמצגת.
2. ימים שונים בישראל. התלמידים ישתפו אילו ימים הם מכירים מטיולים שערכו בארץ. הים התיכון, ים המלח, הכינרת, ים סוף. המורה יראה תמונות מהמצגת.

לאחר מכן התלמידים ישתפו בדוגמאות איך הים ומקורות המים עוזרים לנו (לשתות, להתרחץ, להפיק מלח, לבשל, לנקות, להשקות).

משימות והפעלות (לבחירה):

- משחק ים- יבשה. המורה יחלק חישוקים (לחילופין אפשר לסמן מרובע גדול על הקרקע בחצר בגיר או במסקנטייפ לבן), בתוך החישוק או המרובע תהיה היבשה, ומחוץ לו יהיה הים. המורה יגיד את המילים "ים", "יבשה" שוב ושוב לא לפי סדר מסויים ובצורה מבלבלת, וכשהוא אומר את המילה יבשה התלמידים יקפצו לתוך החישוק או המרובע, ובמילה ים יקפצו החוצה. תלמיד שמתבלבל נפסל ויוצא מהמשחק.
- המורה יביא לכיתה נייר, פלסטלינה חומה, ונייר קרפ חתוך לרצועות בגווני כחול וקופסת פלסטיק שקופה (האחרון לא חובה). נכין עם התלמידים 'הר' נמוך מפלסטלינה על הנייר או על קופסת הפלסטיק (הרבה פלסטלינה במרכז הדף\קופסה שמתמעטת לקראת קצה הדף או צידי הקופסה). התלמידים יפזרו את נייר הקרפ החתוך מעל להר הפלסטלינה כך שיכסה את הפלסטלינה לחלוטין (אפשר גם להכין מראש לפני השיעור). המורה יראה לתלמידים איך כל ארץ היתה מלאה במים- הקרפ הכחול, ואז נפנה את הקרפ לצדדים 'ונגלה' את היבשה.

העשרה והפעלות:

- אפשר להזכיר את הצונאמי- מה קורה כשהמים לא נשארים בגבולם ועולים ליבשה.
- ניתן גם לצאת לחצר ולחפש סוגי עפר ואבנים או לחלופין לבקש שכל אחד יביא מעט מחצר ביתו, ולהדביק על ציור של ים ויבשה במקום של היבשה. (את הים אפשר לצבוע בכחול).

בדף המצורף – איורים של פעולות שעושים על הקרקע, פעולות שעושים במים, (ופעולות שעושים בקרקע אך עם מים). התלמידים יצבעו את האיורים, ימיינו אותם לפי 'ים', 'יבשה' וידביקו אותם בהתאם.

לאחר שהתלמידים יסיימו הכיתה תגיד יחד תודה לה' על כך שנתן לנו ים ויבשה.

